



**ZUIVEL
MUSEUM**

ONTDEK DE WERELD VAN MELK

JAAAR VERSLAG 2023



“Een museum is nooit af, maar grenzeloos en altijd in beweging.” - Goethe 1805



VOORWOORD

Met trots presenteren wij het eerste jaarverslag van de stichting Nederlands Zuivelmuseum, hierna Zuivelmuseum. Eind 2022 is deze stichting opgericht als samenwerkingsverband van de stichtingen Erve IJzerman (huurder van het pand Erve IJzerman) en de stichting De Melkmaten (bruikleengever van de zuivelcollectie). Tot en met 2022 is de exploitatie van het samenwerkingsverband verantwoord via de stichting Erve IJzerman die als uitvoeringsorganisatie heeft opgetreden voor het samenwerkingsverband.

In 2023 staan we als Zuivelmuseum nu dus ook juridisch op eigen benen. Dat niet alleen: is juli 2023 ontvingen wij het verlossende bericht van het Museumregister dat wij voldeden aan de Museumnorm 2020 en dus de status van geregistreerd museum kregen. Die registratie gaf ons weer de mogelijkheid lid te worden van de Museumvereniging, waardoor we met ingang van seizoen 2024 de Museumkaart kunnen gebruiken.

Het jaarverslag 2023 kijkt terug op het jaar 2023, richting toekomst staan onze uitdagingen opgenomen in het Beleidsplan 2023-2025. Bij het gereedkomen van dit jaarverslag is het Beleidsplan 2023-2025 cijfermatig geactualiseerd naar aanleiding van de jaarcijfers 2023 en nieuwe begrotingen voor de jaren 2024 en 2025. Beleidsdoelen zijn niet gewijzigd. Uitdagingen zijn er met name op het gebied van huisvesting, personele bezetting en het bereiken van een stabiele financiële basis op grond van exploitatie en subsidiestromen.

Het Beleidsplan is het integrale beleidsplan voor de drie stichtingen tezamen. De geïnteresseerde lezer wordt hiernaar verwezen.

Wim van Dommelen, vicevoorzitter
Jolanda Van Duren, secretaris
Klaas Doornink, penningmeester
Rob van Vliet, conservator
Jaco Heeren, algemeen bestuurslid
Peter van Moerkerk, algemeen bestuurslid
Vacature, bestuursvoorzitter
Vacature, gebouwen en installaties

Wapenveld, april 2024

INHOUD

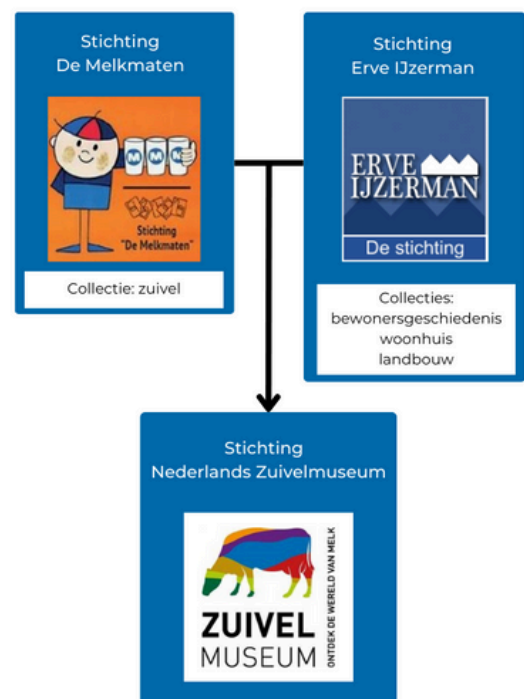
1. ORGANISATIE, GOVERNANCE EN RISCOBEHEERSING	1
2. HUISVESTING	5
3. COLLECTIE, PUBLIEKSAANBOD EN EDUCATIE	6
4. PR & COMMUNICATIE	14
5. FINANCIIEEL VERSLAG	18

1. ORGANISATIE, GOVERNANCE EN RISICOBEBEERSING

1.1. GOVERNANCE EN RISICOBEBEERSING

In het jaarverslag 2023 van de stichting Erve IJzerman is de structuur van het samenwerkingsverband Nederlands Zuivelmuseum toegelicht. Aangezien dit jaarverslag het eerste jaarverslag is van de stichting Nederlands Zuivelmuseum, wordt hierna de structuur toegelicht naar de situatie zoals die eind 2022, na de oprichting van voornoemde stichting is ontstaan.

Het Nederlands Zuivelmuseum is een samenwerkingsverband van de collectie houdende stichtingen De Melkmaten en Erve IJzerman. De doelstellingen van die stichtingen richten op respectievelijk de zuivel (collectie en museum) en de publieke, financieel rendabele bestemming van het pand Erve IJzerman. Tot en met 2022 is de Stichting Erve IJzerman de uitvoeringsorganisatie van het samenwerkingsverband. Met ingang van 2023 is dit gewijzigd: de exploitatie van het Zuivelmuseum wordt ondergebracht in de afzonderlijke stichting Nederlands Zuivelmuseum, opgericht oktober 2022. De beschikbaarheid van de collecties op het gebied van zuivel en bewonersgeschiedenis is langdurig vastgelegd in bruikleenovereenkomsten.



De samenwerkingsovereenkomst en bruikleenovereenkomsten zijn in oktober 2022 formeel vastgelegd, inclusief de oprichting van stichting Nederlands Zuivelmuseum en het doorvoeren van vereiste wijzigingen in de statuten van de stichtingen De Melkmaten en Erve IJzerman. Wat de besturen betreft, is sprake van een personele unie. Zittingstermijnen en nevenwerkzaamheden zijn gepubliceerd op de websites van de 3 stichtingen. Verder hebben alle 3 stichtingen inmiddels de ANBI-status. Met de gekozen constructie is voldaan aan de Museumnorm 2020.

In 2022 en 2023 is hard gewerkt aan het op orde krijgen van maatregelen en procedures. Op orde wil in dit verband zeggen: tegemoetkomend aan de strikte eisen die de Museumnorm 2020 daaraan stelt. In juli 2023 is deze inspanning bekroond met de verkregen status als 'Geregistreerd museum', waardoor in 2024 de Museumkaart gebruikt kan worden.

In het licht van de Museumnorm 2020 zijn de maatregelen en procedures vastgelegd in de volgende documenten (voor een verdieping zie het Beleidsplan 2023-2025):

- Veiligheidsbeleid Nederlands Zuivelmuseum, hierin wordt zowel de bedrijfshulpverlening als de collectiehulpverlening samenhangend uitgewerkt.
- Vrijwilligersbeleid Nederlands Zuivelmuseum, hierin zijn onder andere de toepassing van de binnen de Museumnorm voorkomende codes Ethische Code voor Musea, de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code uitgewerkt.
- Collectiebeleid Nederlands Zuivelmuseum (incl. registratieplan en -proces, opleidingen en behoud), dit omvat de collectieterreinen: zuivel, bewoners en landbouwwerktuigen.
- Kennismanagement en educatie Nederlands Zuivelmuseum, voor de genoemde 3 collectieterreinen is op een praktische wijze uitgewerkt hoe wordt omgegaan met kennisvergaring, borging en verspreiding.
- Samenwerkingsovereenkomst Nederlands Zuivelmuseum, de grondslag van samenwerking tussen de 3 stichtingen.
- Huishoudelijk reglement Nederlands Zuivelmuseum, een praktische uitwerking van een aantal statutaire bepalingen.
- Reglement Raad van Advies Nederlands Zuivelmuseum, de Raad van Advies bestaande uit voorzitter Willem Bijleveld (voorzitter Veluwe Alliantie en Veluwe Board) en de leden Herre Dijkema (directeur van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen) en Stephan Peters (Nederlandse Zuivelorganisatie, NZO).
- Zuivelmuseum: Informatieplan en Centraal digitaal dossier: de wijze waarop hoofdzakelijk digitale informatie met betrekking tot collectie, bestuursstukken en financiën worden beheerd.



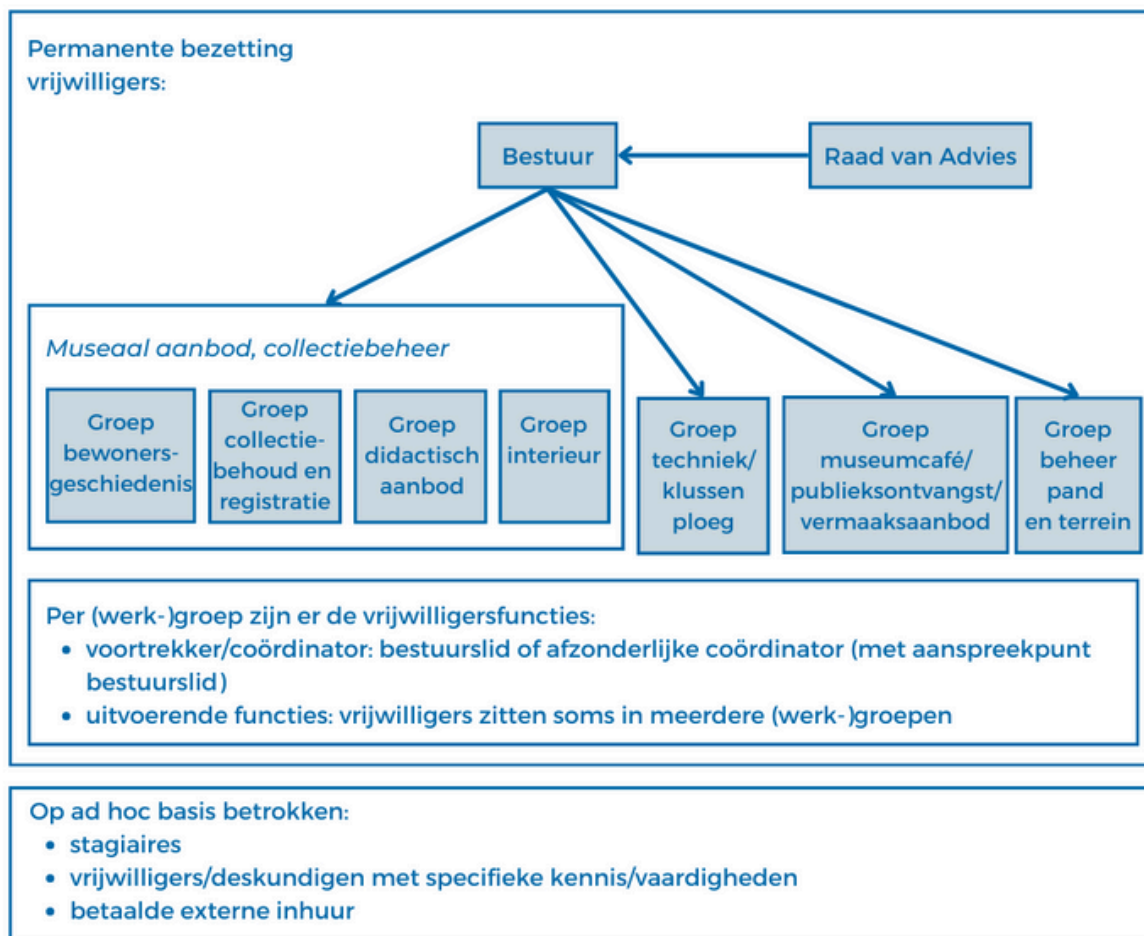


In de uitwerking van structuur, maatregelen en procedures binnen het samenwerkingsverband wordt voldaan aan de eisen vanuit de Governancecode cultuur, toegepast op het bestuur-directie model van het Zuivelmuseum. Door de organisatie Cultuur en ondernemen is in de handreiking voor het jaarverslag de volgende lijst opgenomen van specifiek in het jaarverslag te benoemen aspecten wat betreft de toepassing van de Governance code cultuur:

- Rechtsvorm van de organisatie en het gehanteerde bestuursmodel, zie hiervoor.
- Toelichting op de manier waarop de organisatie overleg heeft gevoerd met de interne en externe belanghebbenden: belangrijke beleidsbeslissingen worden afgestemd met de Raad van Advies. In de situatie van het Zuivelmuseum met name de vraagstukken rondom huisvesting en versterking financiële exploitatie.
- Toelichting op het beleid ten aanzien van risicobeheersing en interne controle, zie hiervoor het Beleidsplan 2023-2025.
- Vergaderfrequentie: het bestuur vergadert maandelijks.
- Het functioneren van het bestuur: in april 2024 is een zelfevaluatie uitgevoerd.
- Toelichting op dilemma's en belangenverstremgeling: in 2023 hebben zich geen belangenverstremgelingen voorgedaan, nevenfuncties van bestuursleden geven geen aanleiding tot conflicterende situaties.
- De honorering en/of vergoedingsregels van de leden van het bestuur: bestuursleden ontvangen geen honorarium, enkel waar van toepassing in het kader van de functie noodzakelijk te maken kosten.
- Overzicht van de (neven)functies van de leden van het bestuur en het rooster van aftreden van het bestuur: een overzicht van (neven)functies van bestuur en het rooster van aftreden is gepubliceerd op de websites van de 3 stichtingen.

1.1. ORGANISATIE ZUIVELMUSEUM

De totale vrijwilligersorganisatie bestaat inmiddels uit rond 50 gemotiveerde mensen voor het drietal stichtingen gezamenlijk. Verder werkt het Zuivelmuseum in een aantal werkgroepen en zijn er coördinatoren aangesteld voor sommige taakgebieden. De organisatie van het Zuivelmuseum is als volgt schematisch weer te geven:



Voor de langere termijn is de personele bezetting in kwalitatieve en kwantitatieve zin bepalend voor de continuïteit. De opbouw en uitbouw van de organisatie, onder meer tot uitdrukking komend in de in 2023 verkregen status van geregistreerd museum, trekt een flinke wissel op onze - 100% - vrijwilligersorganisatie, inclusief bestuur. De bemensing kent op cruciale functies risico's, stabilisatie in de vorm van de aanstelling van een professionele betaalde kracht (in aanvang op flexibele inhuurbasis) is dringend gewenst. De openingstijden, en daarmee de inkomsten, kennen beperkingen vanuit de beschikbare vrijwilligerscapaciteit. Wij zijn hierover in gesprek met de gemeente Heerde.



2. HUISVESTING

Het Zuivelmuseum is gevestigd in het rijksmonument Erve IJzerman, eigendom van BOEi. Tot en met 2023 kon het pand worden gehuurd op coulante voorwaarden, met ingang van 2024 is een marktconforme huur verschuldigd. Deze marktconforme huur kan vooralsnog niet uit de reguliere exploitatie worden betaald. Daarnaast heeft het Zuivelmuseum ontwikkelplannen (uiteengezet in het Beleidsplan 2023-2025) die idealiter worden verwezenlijkt vanuit de positie als eigenaar van het pand. Dat wil zeggen: eigendom van de stichting Erve IJzerman. Ook vraagt de vigerende bestemming van het pand (wonen, met tijdelijk ontheffing museum tot en met 2027) aandacht. In 2023 is veel tijd en energie besteed aan deze problematiek en zijn met BOEi afspraken gemaakt over de condities waaronder de stichting Erve IJzerman het eigendom kan verkrijgen. In 2023 zijn intensief de verschillende financieringsmogelijkheden verkend, dit in goede samenwerking en overleg met de gemeente Heerde. Hopelijk kan de situatie rondom de huisvesting in 2024 haar beslag krijgen zodat continuïteit en doorgroei op dit vlak is gewaarborgd.

Onder de deskundige leiding en coaching van BOEi heeft het pand in 2023 een grote onderhoudsbeurt gehad: met name het schilderwerk binnen en buiten is aangepakt.

De dagelijkse zorg voor pand en erf is in handen van de buitenploeg die op de vaste dinsdagochtend met man en macht ervoor zorgt dat het geheel er spic en span uit blijft zien. Het afgelopen jaar hebben deze vrijwilligers weer het nodige werk verzet. Er is gestart met de toegangsweg, een eigen weg die erf verbindt met zowel de Kanaaldijk als de Lagestraat. Door de grote hoeveelheid water was deze weg ernstig kapotgegaan.

Zowel vanaf de Kanaaldijk als vanaf de Lagestraat is de weg nu zo geëgaliseerd dat regen minder snel de weg zal aantasten. De toegang vanaf de Lagestraat is daarbij iets veranderd zodat het machinaal maaien vlotter en veiliger kan. Met hulp van een verkregen hoeveelheid meidoornstruiken konden oude en dode struiken worden vervangen. Uiteraard ontbrak in de werkzaamheden ook de buitenschoonmaak niet. De beukenhaag vanaf de Kanaaldijk is wat gekortwiekt zodat het zicht op de boerderij beter is. De reguliere zaken als grasmaaien en heggen snoeien gingen uiteraard gewoon door. Maar naast al dat werk was het vooral het onderlinge contact en de lol die maakt dat voor deze vrijwilligers de spreekwoordelijke taart ruimschoots van slagroom werd voorzien!



**EVERT
IJZERMAN**

Oudste vrijwilliger

De verjaardag van onze oudste vrijwilliger verdient bijzondere aandacht. Evert IJzerman, tante zegger van de laatste bewoonster Dina IJzerman, bereikte de gezegende leeftijd van 90 jaar.



**"Vrijwilligers maken
het verschil!"**



3. COLLECTIE, PUBLIEKSAANBOD EN EDUCATIE

3.1 COLLECTIE

De bij het Nederlands Zuivelmuseum in gebruik zijnde collectie bestaat uit 3 categorieën:

1. de zuivelcollectie, in bruikleen van stichting De Melkmaten;
2. de bewonerscollectie: de bewonersgeschiedenis zoals die door de stichting Erve IJzerman is opgebouwd uit, historisch onderzoek, film- en fotomateriaal en is aan Zuivelmuseum in bruikleen is gegeven;
3. de woonhuis- en landbouwinventaris: deze behoort bij het pand Erve IJzerman en is, via het huurcontract met eigenaar BOEI, in beheer bij stichting Erve IJzerman. Deze collectie is intussen met schenkingen uitgebreid.

Voor alle collectiedelen geldt dat in 2023 weer hard is gewerkt aan:

Collectiebeschrijving

De collectiebeschrijving in relatie tot de doelen van het Nederlands Zuivelmuseum: wat behoort tot de kerncollectie en wat behoort tot overige collectiestukken, waarbij dan weer het onderscheid wordt gemaakt in museale collectie en gebruikscollectie.

Collectieregistratie

Het doel is uiteindelijk de gehele collectie voor alle categorieën te beschrijven en registreren in het geautomatiseerde systeem Axiell, een standaard in de museumbranche. Er wordt daarbij uitvoering gegeven aan een eerder gemaakte planning. Volgens de opgestelde planning zou het beschrijvingsproces van de duizenden items binnen 4 jaar afgewikkeld moeten zijn.

Overigens is zodanige kennis van de collectie aanwezig, dat de lage registratiegraad geen belemmering oplevert voor de museum doelstellingen. Wel is de externe ontsluiting van collectie-items via bijvoorbeeld onze website nog maar beperkt mogelijk. In 2023 is een upgrade van Axiell in gebruik genomen. Met deze cloudversie kan vanaf iedere plek worden gewerkt. Ook ontsluiting van de collectie voor derden is hiermee dichterbij gekomen.

Collectiebehoud

Voor de verschillende collectiedelen is een onderhouds- en beheerplan nader uitgewerkt. Voor dit doel worden de temperatuur en vochtigheid in het museum gemonitord. Uitbreiding van deze monitoring naar het depot zal in 2024 worden gerealiseerd. In 2023 heeft een aantal vrijwilligers bij erfgoed Gelderland een opleiding gevolgd gericht op handling en behoud van de collectie. Uitrol naar andere vrijwilligers (toegesneden op hun rol ten aanzien van de collectie) wordt in 2024 uitgevoerd.

Ook in 2023 mocht het museum veel schenkingen in ontvangst nemen. Deze vormen nog steeds een welkome aanvulling op de bestaande collectie. Het Zuivelmuseum blijft kritisch op het aanvaarden van giften. Voor de aanvaarding is een procedure opgesteld. Criteria voor acceptatie zijn met name uniciteit en plaats binnen de bestaande collectie. In verband met de beperkte opslagmogelijkheden in het depot wordt zeker bij grote stukken terughoudendheid in aanvaarding toegepast.

Een mooi voorbeeld van een recente schenking is een laboratoriumbalans (met toebehoren) die nog in gebruik is geweest bij de melkfabriek in Heerde. Een expositie over melkfabrieken in de regio staat nog op ons verlanglijstje. Daarin zal de balans zeker een plaatsje krijgen.



LABORATORIUM BALANS

met toebehoren

3.2 PUBLIEKSAANBOD EN EDUCATIE

In 2021 is de vaste presentatie ontwikkeld waarin het verhaal van de zuivel wordt verteld in een achttal museale units. De units zijn in de vorm van modern vormgegeven kubussen gerealiseerd en bestaan uit een combinatie van verbale toelichtingen, foto's, objecten en videofragmenten.

Naast deze basispresentatie is er in het woonhuis een presentatieruimte gerealiseerd, waar het publiek via een zelfbedieningssysteem de keuze heeft uit een groot aantal video's, niet alleen op het gebied van zuivel, maar ook de bewonersgeschiedenis en de landbouw in algemene zin.



**VOORBEELD
VAN ENKELE
KUBUSSEN**

In 2023 is voortgeborduurd op de in 2022 in gang gezette ontwikkelingen in uitbreiding van het aanbod en de werkvormen voor met name de jeugd, een samenvatting:

Oral history

Eind 2023 zijn video-opnames gemaakt van een twintigtal betrokkenen (oud burenen, knechten, leveranciers, predikant, ouderling) met actieve herinneringen aan het wonen en werken op de boerderij Erve IJzerman. Deze opnames moeten nog voor het publiek worden ontsloten in de vorm van korte, thematische video's en een voorgenomen publicatie met daarin, naast geschiedenis van het pand en haar bewoners, de ontstaansgeschiedenis van de zuivelcollectie en een korte samenvatting van het verhaal van de zuivel.

Toelichtingen bij meerdere objecten, verrijkt met via QR-code af te spelen video's

Voor een 35-tal meest uiteenlopende onderwerpen zijn toelichtingen gemaakt in de vorm van A4-tjes bij de betreffende objecten, inclusief een QR-code waarmee een toelichtende video is te zien. Mede hiertoe is een Wifi-gastennetwerk aangelegd.

Werkvormen voor de jeugd, samenwerking met Cultuurplein aanbod voor scholen

Gerelateerd aan de vaste presentatie zijn de in 2022 ontwikkelde werkvormen voor de jeugd geëvalueerd en waar nodig aangepast en doorontwikkeld, zoals het zelf maken van een melkpak, een speurtocht en een kubusexpeditie voor respectievelijk onder- en bovenbouw basisscholen en een woordzoeker. In het schooljaar 2023-2024 ondersteunt team cultuur & onderwijs van het Cultuurplein Noord Veluwe scholen bij het samenstellen van het cultuureducatieprogramma. Zij zorgen voor een up-to-date kwalitatief, inspirerend en eigentijds aanbod van cultuur- en erfgoededucatie. De cultuurcoaches bezoeken de scholen en adviseren de scholen op het gebied cultuur- en erfgoededucatie. In oktober organiseerden wij samen met het Cultuurplein een pilotles voor een basisschool met als thema 'Zwerven door de wereld van zuivel!'. Naar aanleiding van deze pilotles is besloten om vanaf 2024 een vast programma aan te bieden voor basisscholen in de regio.

Zuivellaboratorium voor kinderen

Dankzij subsidies van provincie Gelderland en de Rabobank hebben wij een zuivellaboratorium voor kinderen kunnen inrichten. In deze omgebouwde paardenstal zijn inmiddels meermalen (blind-)zuivelproeverijen gehouden.



Historisch zuivellaboratorium

In een aangrenzende paardenstal is een historisch zuivellaboratorium in opbouw. Het is de bedoeling om hierin de hele – historische - keten aan kwaliteitscontrolemaatregelen in beeld te brengen: bij de boer, de zuivelfabriek en de (voorgangers van) de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Winteractiviteiten

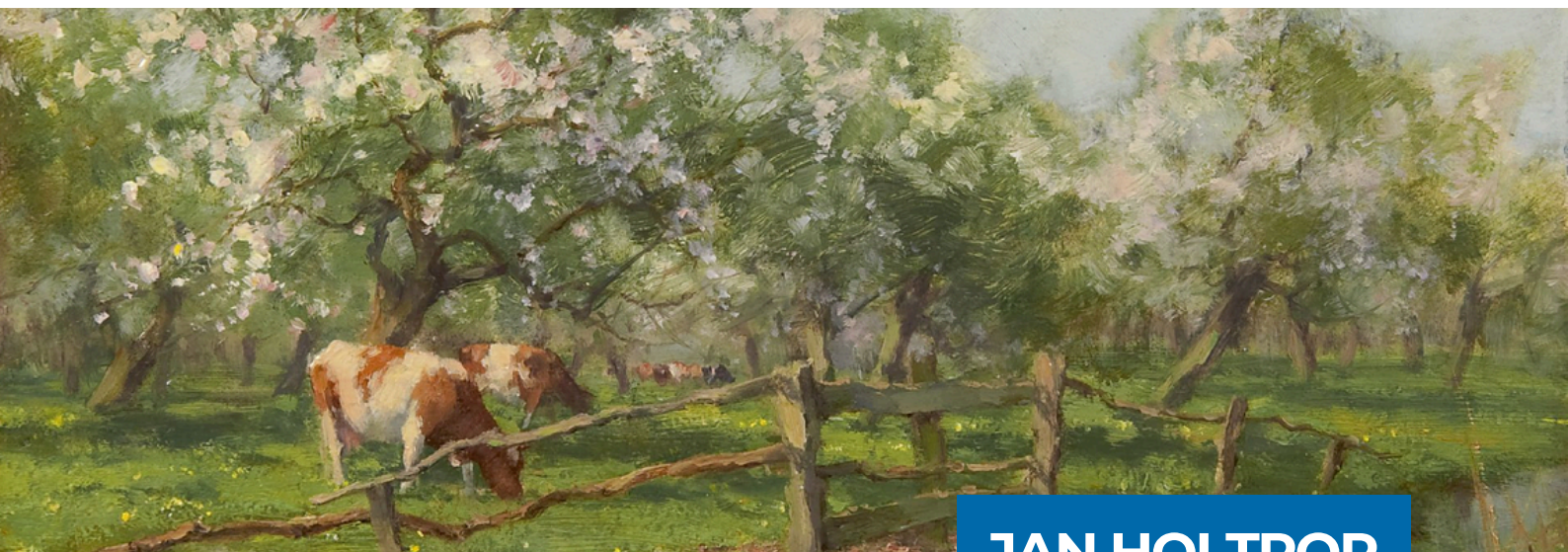
In december 2023 is de boerderij Erve IJzerman bijzonder fraai versierd geweest voor een tweetal goed bezochte winteractiviteiten. Tijdens die middagen was er voor de kinderen een workshop klompjes versieren, een zuivelproeverij, een demonstratie spinnen en een speurtocht georganiseerd dit alles omgeven door sfeervolle muziek.

Samenwerking Gerryhoeve

In 2023 zijn enkele gecombineerde museum-/erfbezoeken georganiseerd in samenwerking met de nabijgelegen melkveehouderij 'Gerryhoeve'. Na een bezoek aan het museum werd een bezoek gebracht aan de Gerryhoeve, een boerderij anno 2023, om zo het verleden en het heden met elkaar te verbinden.

Ontwikkeling thema 9 Actualiteiten in de zuivel

In 2022 is een samenwerking gestart tussen het Zuivelmuseum en Flipje en Streekmuseum Tiel, Regionaal Archief Rivierenland Tiel en MarinaPark Bad Nederrijn. Met het Flipje en Streekmuseum Tiel als hoofd-subsidieaanvrager heeft het Zuivelmuseum vanuit het overall projectplan 'Smakelijk: Gelderse maakindustrie: Fruit en Zuivel' van de provincie Gelderland een subsidie ontvangen voor de ontwikkeling van thema 9 (als aanvulling op de 8 historische thema's) 'Actuele ontwikkelingen zuivel'. Daarvoor gaan wij gebruik maken van een infographic met daarin een tijdlijn van de laatste eeuw om duidelijk te maken wat de zuivelsector en de fruitteeltsector de laatste eeuw over zich heen hebben gekregen als ontwikkelingen die bepalend waren voor de bedrijfsvoering van partijen binnen de keten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan plan Mansholt, het melkquotum, fosfaatrechten en niet te vergeten de stikstofcrisis waar nu de kranten vol van staan. Niet alleen de melkveehouders, de gehele zuivelindustrie heeft zich decennialang moeten aanpassen om te kunnen overleven binnen zich voortdurende gewijzigde wetgeving op allerlei gebieden. In 2023 hebben wij veel aandacht moeten besteden aan fondswerving om het oorspronkelijke budget van € 20.000 (van Provincie Gelderland) te kunnen verhogen naar een beoogde € 50.000. Met het nodige 'kunst en vliegwerk' zijn we uitgekomen op een budget van € 39.000 en is de opdrachtverstrekking aan bureau JEEN definitief geworden. Eén en ander heeft vertragend gewerkt op de voortgang, volgens planning is het thema nu operationeel bij de start van seizoen 2024.



JAN HOLTROP

Groep museumcafé/publiekontvangst als de front office van het Zuivelmuseum

De groep museumcafé/publiekontvangst is het gezicht van het Zuivelmuseum voor de bezoeker. De groep werkt met een team van 22 vrijwilligers die met tweetallen in het museumcafé staan.

Zij ontvangen de bezoekers, voorzien ze van een plattegrond en bijbehorende informatie, kinderen krijgen een op hun leeftijd aangepaste speurtocht of andere werkvorm mee. Bij terugkomst drinken de bezoekers een consumptie aan de stamtafel of in één van de varkensstallen. Hier horen de vrijwilligers vaak mooie herinneringen die het museum bij bezoekers naar boven haalt: weet je nog hoe het vroeger was? Kinderen kunnen zich uitleven in de speelhoek met speelgoed van vroeger en kleding in oudhollandse stijl, uiteraard met klompen. Enorm fotogeniek geheel!

Bij het inleveren van de speurtocht ontvangen de kinderen een koetjesreep en krijgen zij een vouwplaat mee naar huis voor het maken van een eigen melkpak. Bij mooi weer wordt genoten van het fantastisch terras op het erf en kunnen de kinderen buiten koe melken, steltlopen, hoepelen en meer. De ouders op het terras hebben er geen kind aan.

De vrijwilligers ontvangen ook de groepen die ons museum komen bezoeken, daarbij worden altijd gidsen ingeroosterd. Bij terugkomst staat de koffie met koek klaar en is er een mogelijkheid voor een broodje of een borrelplank, daarin wordt samengewerkt met cateringbedrijf EET-IT.



VRIJWILLIGERS
Horeca en gidsen

Uit het team vrijwilligers is een kernteam ontstaan ('het loeigoed team') dat het vermaaksaanbod gedurende het hele seizoen bedenkt en organiseert. In de vakantieperiodes zijn er extra activiteiten met bijvoorbeeld in de paardenstal eigengemaakte toetjes proeven en boter maken. Tijdens deze vakantie-activiteiten zijn ook de gidsen aanwezig. Zij vertellen het ontstaan van de boerderij, de bewoners en de collectie, waarbij als laatste vaak nog een rondje door het voorhuis wordt gemaakt. Zo draagt de groep museum café / publiekontvangst haar steentje bij aan het museum.

Werkgroep techniek en klussen als backoffice ondersteuning

De initiële inrichting van het museum in 2021 was nog in hoofdzaak het werk van extern ingeschakelde specialistische bedrijven. Met in gang van 2022 is enorm veel werk verzet door de werkgroep techniek en klussen. Nagenoeg alle uitbreidingen zijn door deze deskundige ploeg gerealiseerd: een indrukwekkende lijst van tientallen klussen, variërend van de veiligheidsvoorzieningen (brandblussers, waarschuwingsborden, rookmelders), meerdere verlichtingen, reparatie en restauratie collectiestukken, inrichting van de laboratoria voor kinderen en het historisch zuivellaboratorium, inrichting van het museum café met infrarood verwarming, een grote vergadertafel en beeldscherm. Dit laatste in goede samenwerking met plaatselijke leveranciers Electro World Visser en HUBO Zwerus.



KLUSGROEP

Samenwerking met
plaatselijke leveranciers



4. PR & COMMUNICATIE

In 2023 hebben wij ons ingespannen om, door gebruik te maken van verschillende PR & communicatie activiteiten, de naamsbekendheid van het Zuivelmuseum verder op te bouwen en te onderhouden. In deze paragraaf geven wij een korte toelichting op enkele activiteiten.

Opnames afstudeerfilm

18 maart 2023 zijn er opnames gemaakt voor de afstudeerfilm van Isis Caljé (studente op de Dutch Filmers Academy). Isis zocht een locatie passend in het tijdsbeeld van haar film Van Amstel en vond dat onder andere in en rondom het Zuivelmuseum. De film Van Amstel vertelt het waargebeurde verhaal van Hans Caljé, een verzetstrijder tijdens de Tweede Wereldoorlog. Haar film ging 13 juli in première in het Theater Figi in Zeist.

Frontoffice toeristische bureaus

In april hebben een aantal frontoffice medewerkers van de regionale toeristische bureaus een bezoek gebracht aan het Zuivelmuseum. Door deel te nemen aan een rondleiding kregen zij een goed beeld van de historie van het pand en haar bewoners, maar ook van het ambacht van de melkboer. Daarnaast zijn zij op de hoogte gebracht van alle activiteiten, die het Zuivelmuseum aanbiedt, zodat zij het Zuivelmuseum goed geïnformeerd kunnen promoten.

PR-campagnes

In mei heeft er een grote PR-campagne plaatsgevonden. Er zijn een 5.000 tal folders breed verspreid onder vakantieparken; campings; VVV-kantoren; hotels; B&B's en nog veel meer. Ook verschillende websites op de Veluwe hebben het Zuivelmuseum een plek gegeven op hun website.

Wij noemen er hier enkele zoals vakantieparken Molecaten; ANWB; Tripadvisor; Visit Veluwe; Visit Heerde, Ardoer en Go Kids Zwolle. Met vakantiepark Molecaten; Landal 't Loo en de ANWB is een kortingsafspraken gemaakt. Iedere bezoeker van het park krijgt op vertoon van zijn/haar reservering € 1 korting op de entree. In juni konden bezoekers via Social Deal met korting het museum bezoeken en tijdens de zomermaanden konden lezers van het RD (Reformatorisch Dagblad) deelnemen aan een zomer-kortingsbonnen actie, waarbij ze korting kregen op de entree. Het museumjaar werd op 27 en 29 december afgesloten met twee extra openingsmiddagen. Er werden diverse activiteiten rondom het thema Winterspelen georganiseerd. Eén en ander is flink gepromoot via een betaalde advertentie op Facebook en Instagram en activiteitenapps van de vakantieparken. Hetgeen resulteerde in 2 drukke, maar ook zeer gezellige middagen.

Podcast

In juni is presentator René Arendsen, beter bekend als Ridder Van Gelre in het bekende tv-programma Ridders van Gelre, bij het Zuivelmuseum geweest en heeft een aflevering opgenomen voor de Verhaal van Gelderland Podcast. In deze aflevering staat land en water in de 20ste eeuw centraal, zo ook de ontwikkeling van de zuivelproductie.

De Proatstoel RTV794

In juli heeft er een interview plaatsgevonden met Peter van Moerkerk voor het programma De Proatstoel van RTV794. Tijdens dit interview werd met name stil gestaan bij de certificering van het museum en wat dit voor bezoekers van het Zuivelmuseum betekent. Door deze certificering is het Zuivelmuseum nu een geregistreerd museum en kunnen bezoekers vanaf de opening van het nieuwe seizoen gebruik maken van de voordelen van de museumkaart.



Heerdelijk festival

Het Heerdelijk Festival is een jaarlijks cultureel festival in het Van Meurspark in het centrum van Heerde. Op deze dag barstte het van (live) muziek, workshops, lekker eten en drinken en activiteiten voor jong en oud. Ook het Zuivelmuseum was met een kraam aanwezig. Vrijwilligers deelden folders uit en hadden leuke gesprekken over 'vroeger'. Kinderen speelden onder andere met leuke Oudhollandse spelletjes, zoals steltlopen, jukken en ring-lopen.



Open Monumentendag

Voor het eerst dit jaar heeft het Zuivelmuseum deelgenomen aan Open Monumentendag. Bezoekers hadden gratis toegang tot het museum. Gezien het hoge bezoekersaantal werd goed gebruik gemaakt van de vrije openstelling.

Sociale media

In 2023 zijn wij aan de slag geweest met het vergroten van het bereik en het onderhouden van bezoekerscontacten op onze sociale media kanalen, Facebook en Instagram. Het bereik op Facebook is gelijk gebleven aan vorig jaar, namelijk 21.000 accounts. Het Instagram-bereik daarentegen is gestegen van 700 naar 3.700 accounts. Naast de periodieke berichtgeving hebben wij in december ook voor het eerst gebruik gemaakt van de betaalde advertentie functie, dit heeft ons afgerond 90.000 weergaven opgeleverd.

Nieuwsbrieven

In oktober 2023 hebben wij de nieuwsbrief uitgegeven en gedeeld met alle vrijwilligers, donateurs en overige belangstellenden.

Resultaten

Vanaf 7 april 2023 opende het Zuivelmuseum haar deuren voor een nieuw museumseizoen. Verenigingen, basisscholen en bedrijven, maar ook gezinnen bezochten het museum en werden rondgeleid door onze deskundige gidsen. Ten opzichte van 2022 zien we een mooie stijging van 30% in de bezoekersinkomsten zodat we nu uitkomen op rond 3.500 bezoekers. Voor de meeste bezoekers, met name de ouderen, is en blijft het een feest van herkenning. Lees ook deze review:

"We werden gisteren zeer gastvrij ontvangen in het Zuivelmuseum. Zodra we binnen waren werden koffie en koek geserveerd, gezellig in de varkensstal. Daarna kon onze groep (37 personen), met drie gidsen het museum bekijken. De gidsen waren erg enthousiast en vertelden over het leven en werken op de boerderij in de tijd van vóór de mechanisatie. Eén van de gidsen was zelfs een echte IJzerman. Heel leerzaam en leuk. Wij waren met een groep ouderen, maar voor kinderen is er ook veel te doen. Alles was perfect geregeld."

De gemiddelde Google-review score is en blijft een dikke 4,7!



5. FINANCIËEL VERSLAG

Het financieel verslag betreft de eerste jaarrekening van de stichting Nederlands Zuivelmuseum. Tot en met 2022 was de financiële verslaglegging van het samenwerkingsverband Zuivelmuseum opgenomen in het jaarverslag van de stichting Erve IJzerman, als uitvoeringsorganisatie van het samenwerkingsverband.

Aangezien de stichting Erve IJzerman ook in 2023 nog als uitvoeringsorganisatie heeft gefungeerd, zijn met de exploitatie samenhangende balansposten nog toegerekend aan deze stichting.

BALANS PER 31 DECEMBER 2023 VAN STICHTING NEDERLANDS ZUIVELMUSEUM TE WAPENVELD		
		31-12-2023
	€ €	
ACTIEF		
VLOTTENDE ACTIVA		
Kortlopende vorderingen		
Rekening-courant Stichting Melkboeren- en Zuivelmuseum "De Melkmaten"		2
Liquide middelen		
Rabobank rekening-courant		1.816
		1.818
		=====
PASSIEF		
EIGEN VERMOGEN		
Kapitaal Stichting Nederlands Zuivelmuseum		1.615
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Overige kortlopende schulden		
Rekening-courant Stichting Erve IJzerman	189	
Bankkosten december	14	
		203
		1.818
		=====

Over 2023 zijn afzonderlijke exploitatierekeningen opgemaakt voor de drie stichtingen.

De exploitatierekening van de Stichting Nederlands Zuivelmuseum:

	Werkelijke uitkomst 2023	
	€	
Reguliere exploitatie		
Opbrengsten reguliere exploitatie		
Entreegelden museumbezoek individueel, groepen en horeca (marge)	€	18.948
Museumkaart inkomsten	€	-
Diversen (Vrienden van, giften)	€	2.478
Restant coronagelden 2021	€	-
Gift ketenorganisatie ZuivelNL	€	3.000
Structurele exploitatiesubsidie gemeente Heerde	€	-
Totaal	€	24.426
Kosten reguliere exploitatie		
Vergoeding kosten huisvesting Stichting Erve IJzerman	€	4.274
Vergoeding kosten Stichting Melkmatten (huisvesting en kosten collectie (verzekering, registratie)	€	6.790
Aanstelling projectleider	€	-
PR en communicatie	€	2.169
Energiekosten	€	2.931
Verzekeringspremie	€	747
Collectie onderhoud/beheer en registratie (Axiell)	€	360
Bank- en pinkosten	€	274
Diversen/onvoorzien	€	5.266
Totaal reguliere exploitatie	€	22.811
Saldo	€	1.615

5. FINANCIËEL VERSLAG

De vergelijkende cijfers en begrotingen zijn opgesteld op basis van de geconsolideerde exploitatierekeningen van de drie stichtingen, zodat een goede vergelijking met 2022 mogelijk is en de begrotingen voor 2024 en 2025:

Geconsolideerde exploitatierekeningen stichtingen Erve IJzerman, Zuivelmuseum en Melkmaten	Werkelijke uitkomst 2022	Werkelijke uitkomst 2023	Begroting 2023	Begroting 2024 integraal	Begroting 2025 integraal
	€	€	€	€	€
Reguliere exploitatie					
Opbrengsten reguliere exploitatie					
Entreegelden museumbezoek individueel, groepen en horeca (marge)	14.511	18.948	18.200	21.900	26.300
Museumkaart inkomsten	-	-	2.000	10.00	13.000
Diversen (Vrienden van, giften)	3.632	3.394	4.000	0	3.700
Huur depot Hattem (Heerder fondsen t/m 2023)	1.500	1.500	1.500	3.500	-
Restant coronagelden 2021	5.000	-	-	-	-
Gift ketenorganisatie ZuivelNL	-	3.000	30.000	3.000	3.000
Structurele exploitatiesubsidie gemeente Heerde	-	-	PM	30.000	30.000
Totaal	24.643	26.842	55.700	68.400	76.000
Kosten reguliere exploitatie					
Aanstelling projectleider(-s): vanwege vereiste flexibiliteit (geen vast stramien deeltijd mogelijk) en deskundigheid inhuur op uurtarief	-	-	15.000	18.000	30.000
Huur boerderij c.q. uitgaven rente/aflossing m.i.v. 2024	2.167	3.000	3.000	35.000	40.000
Huur depot vd. Zeelaan	3.919	4.227	4.300	5.100	5.400
Huur depot Hattem	1.575	1.733	1.700	1.800	1.900
PR en communicatie	1.791	2.169	3.500	3.000	3.300
Energiekosten	3.863	2.931	7.700	3.200	3.400
Verzekeringspremie	1.187	1.313	1.300	1.400	1.500
Collectie onderhoud/beheer en registratie (Axiell)	1.168	2.260	2.500	1.500	1.600
Bank- en pinkosten	705	703	800	900	1.000
Diversen/onvoorzien	7.150	6.891	7.400	7.500	8.800
Totaal reguliere exploitatie	23.525	25.227	47.200	77.400	96.900
	1.118	1.615	8.500	-9.000	-20.900

Het totaaloverzicht exploitatie projecten:

Exploitatie projecten 2023	Saldo 1-1-2023	Ontvangen 2023	Uitgaven 2023	Saldo	Saldo naar expl.rek.	Balans 31-12-2023
Diverse projecten, Jan Nienhuis vereniging	1.287	-	1.160	127	-127	-
Zuivellaboratorium voor kinderen: Prov. Gelderland € 7.500 en RABO bank € 1.500	1.839	-	1.839	-	-	-
Aanschaffingen vermaak kinderen: Fam. vd Matenstichting	677	-	677	-	-	-
Thema 9 Actualiteiten Zuivel: Provincie Gelderland € 20.000, 2023 ontvangen VSB-fonds € 10.000 en Veluwe op 1 € 5.000	20.000	15.000	13.850	21.150	4.000	25.150
Fonds aanschaf pand en verkenning nieuwbouw, 2023 €5.000 ontvangen Mullerfonds	2.400	5.000	1.000	6.400	-	6.400
Diversen bedrijfsvoering 2023, ontvangen subsidie Prov. Gelderland 2023 € 9.750 en Fonds cultuurparticipatie € 3.250	-	13.000	5.441	7.559	-4.000	3.559
Fonds aanschaf MIVA-voorzieningen, 2023	-	696	-	696	127	823
Totaal	26.203	33.696	23.967	35.932	-	35.932



Gemeente Heerde

provincie
GELDERLAND



Rabobank



Familie
H. Matenstichting

Maxima

veluweop1

Hendrik
Muller
fonds

VSBfonds,
iedereen doet mee

het
Cultuurfonds

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

CONTACT



NEDERLANDS ZUIVELMUSEUM

Email/

info@zuivelmuseum.nl

Website/

www.zuivelmuseum.nl

Adres/

Kanaaldijk 63, 8191 LW
Wapenveld